

1 אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר, וְאָמְרוּ רַז"ל² בַּגְּמָרָא אִשָּׁה
 2 מְזַרְעַת תַּחֲלָה יוֹלְדֵת זָכָר, אִישׁ מְזַרְעֵה תַּחֲלָה יוֹלְדֵת נִקְבָּה,
 3 וּמֵבִיָּא אֲדָמוֹר⁴ הַזָּקֵן (ב'לְקוּטֵי תוֹרָה' דְּבוּר־הַמִּתְחִיל
 4 בַּמֶּאֱמָר הַפּוֹתַח בַּפְּסוּק הַזֶּה)⁵
 5 דְּהַפְּלוֹסוֹפִים פְּרָשׁוּ, דְּהַטַּעַם
 6 עַל זֶה שְׂאִשָּׁה מְזַרְעַת תַּחֲלָה
 7 יוֹלְדֵת זָכָר הוּא כִּי כְּשִׂאִשָּׁה
 8 מְזַרְעַת תַּחֲלָה, טַפְתָּ הָאִישׁ
 9 בָּאָה בְּאַחֲרוֹנָה וְעֵלְאָה גְּבַר'⁶
 10 והעליון גובר ולכן יולדת זכר, בדוגמת
 11 האיש. ואומר אדמו"ר הַזָּקֵן
 12 שְׁפָרוּשִׁים שֶׁל הַפִּילוֹסוֹפִים הוּא
 13 דוּחַק גְּדוּל. וּמְפָרֵשׁ אַדְמוֹר⁷
 14 הוֹקֵן אֶת דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל "אִשָּׁה
 15 מְזַרְעַת תַּחֲלָה יוֹלְדֵת זָכָר" כְּדָמוּכַח
 16 כְּפִי שֶׁמוּכַח מִפְּשׁוּטוֹת הַלְּשׁוֹן שֶׁל
 17 חֲכָמֵינוּ ז"ל "שְׁלִידַת הַזָּכָר בָּא
 18 מִזְרַע הָאִשָּׁה (וְלֹא מִזְרַע הַזָּרָע
 19 הָאִישׁ בָּא לְבִסּוּף לְאַחַר שְׁקוּדִים
 20 לְכֵן 'אִשָּׁה מְזַרְעַת תַּחֲלָה', כְּפִי
 21 שְׂאוּמֵרִים הַפִּילוֹסוֹפִים).
 22 וַיֵּשׁ לֹמֵר, דָּזָה שְׂמֵבִיָּא
 23 ב'לְקוּטֵי תוֹרָה' גַּם הַפִּירוּשׁ
 24 דְּלִידַת הַזָּכָר הוּא מִטַּפְתָּ
 25 הָאִישׁ (הַבָּאָה בְּאַחֲרוֹנָה, כִּי
 26 'עֵלְאָה גְּבַר') וַיִּתְרָה מְזוּ, שְׂמֵקְדִים פִּירוּשׁ זֶה לְפִירוּשׁ
 27 וְאִשָּׁה (בְּרוּחַנִּיּוֹת) הֵם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּכְנִסְתָּ
 28 יִשְׂרָאֵל, דְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא בְּשֵׁם 'אִישׁ',
 29 וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם 'אִשָּׁה'⁸. וַיְדוּעַ בְּעֵנִין
 30 אַתְּעֵרוּתָא-דְּלַעֲלִיא וְאַתְּעֵרוּתָא-דְּלַתְמָא⁹, שְׂבָכְל
 31 אַחַד מֵהֶם יֵשׁ מַעֲלָה. דְּהַמַּעֲלָה בְּאַתְּעֵרוּתָא-
 32 דְּלַתְמָא הִיא שְׂהַהמְשָׁכָה הַבָּאָה עַל-יְדָה הִיא
 33 מְפִנִּימִיּוֹת הָאוֹר⁷, וְהַמַּעֲלָה בְּאַתְּעֵרוּתָא-דְּלַעֲלִיא
 34 מְצַד-עַצְמָהּ הִיא שְׂהַהמְשָׁכָה הִיא מִמְקוֹם נַעֲלָה
 35 הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית הַרוּחִיּוֹת שֶׁל
 36 הַדְּבָרִים) הֵם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 37 הוּא וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל,
 38 דְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא

בס"ד. שבת פרשת תזריע, ראש-חודש ניסן, ה'תשכ"ה*

39 בְּשֵׁם 'אִישׁ', וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל הַבְּחִינָה הָעֲלִיּוֹנָה בְּאַלְקוֹת שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשְׁכוּ
 40 נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאָת בְּשֵׁם 'אִשָּׁה'⁵. וַיְדוּעַ בְּעֵנִין אַתְּעֵרוּתָא-
 41 דְּלַעֲלִיא הַתְּעוּרוֹרוֹת מִלְּמַעְלָה, כֹּאשֶׁר אָדָם מִתְּעוֹרֵר לְהִתְקַרֵּב לְאַלְקוֹת
 42 כְּתוּצָאָה מִכֵּךְ שֶׁנִּמְשָׁךְ וְנִשְׁפַּע עָלָיו אוֹר מִלְּמַעְלָה וְאַתְּעֵרוּתָא-דְּלַתְמָא⁶
 43 הַתְּעוּרוֹרוֹת מִלְּמַטָּה, כֹּאשֶׁר אָדָם
 44 מִתְּעוֹרֵר לְהִתְקַרֵּב לְאַלְקוֹת מִצִּדּוֹ,
 45 מִלְּמַטָּה, שְׂבָכְל אַחַד מֵהֶם הֵן
 46 ב'אַתְּעֵרוּתָא דְּלַתְמָא' וְהֵן ב'אַתְּעֵרוּתָא
 47 דְּלַעֲלִיא' יֵשׁ מַעֲלָה מִיּוֹחֲדַת לְעוֹמַת
 48 הַשְּׁנִי. דְּהַמַּעֲלָה וְהִיתְרוֹן
 49 בְּאַתְּעֵרוּתָא-דְּלַתְמָא לְעוֹמַת
 50 'אַתְּעֵרוּתָא דְּלַעֲלִיא' הִיא
 51 שְׂהַהמְשָׁכָה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה
 52 וְהַתְּגַלּוֹת הַבָּאָה עַל-יְדָה הִיא
 53 מְפִנִּימִיּוֹת הָאוֹר⁷, כִּי כֹאשֶׁר
 54 הַתְּעוּרוֹרוֹת הִיא מִלְּמַטָּה, מִצִּד הָאֵדָם,
 55 אוֹי הָאֵדָם הַכֵּין וְהַכְּשִׁיר אֶת עַצְמוֹ
 56 לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר מִלְּמַעְלָה וְהוּא כְּלִי
 57 רְאוּי לְקַלוֹט אֶת הָהָאָרָה וְהַהַמְשָׁכָה
 58 מִלְּמַעְלָה כֵּךְ שֶׁתְּחַדְּרוֹ וְתֵאֵיר בּוֹ
 59 בְּפְנִימִיּוֹת, וְהַמַּעֲלָה
 60 בְּאַתְּעֵרוּתָא-דְּלַעֲלִיא מְצַד-
 61 עַצְמָהּ לֹא מִצִּד הָאוֹפֵן שֶׁבוֹ הִיא
 62 נִקְלַטָּת בְּאֵדָם הִיא שְׂהַהמְשָׁכָה
 63 מִלְּמַעְלָה הִיא מִמְקוֹם נַעֲלָה
 64 יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הַמְּקוֹם שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ
 65 הָאוֹר ב'אַתְּעֵרוּתָא דְּלַתְמָא' כִּי הָאוֹר
 66 הַנִּמְשָׁךְ ב'אַתְּעֵרוּתָא דְּלַעֲלִיא' לֹא
 67 מוֹתָאֵם לְאוֹפֵן הַתְּעוּרוֹרוֹת שֶׁל הָאֵדָם
 68 וְלֹא מוּגַבֵּל בְּמִידַת הַהֲכָנָה שֶׁל הָאֵדָם
 69 לְקַלוֹט אוֹתוֹ וְלִכְּן הוּא נִמְשָׁךְ מִמְּקוֹם
 70 נַעֲלָה כֵּךְ שְׂאִין אַתְּעֵרוּתָא-
 71 דְּלַתְמָא מְגַעַת לְשֵׁם (אֶלֹא
 72 שְׂהַהמְשָׁכָה מִשֵּׁם הִיא
 73 מְבַחֲיֵנַת חִיצוֹנִיּוֹת וְלֹא אוֹר פְּנִימִי
 74 וְהוּא אוֹר 'מְקִיף' שֶׁאֵמָנֵם מֵאִיר לְאֵדָם
 75 אֲבָל לֹא חוֹדֵר בּוֹ בְּפְנִימִיּוֹת).
 76 וַיֵּשׁ לֹמֵר, שְׂמֵזָה הַמְּבוּאֵר לְעִיל

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא לאור בקונטרס ב' ניסן - תשמ"ט. 1) פרשתנו (תזריע) יב, ב. 2) נדה לא, סע"א. וש"נ. 3) ריש פרשתנו (יט, ג. 4) לכאורה הי' אפ"ל, דזה שמביא הפירוש הראשון הוא ע"ד שאמרו "למה מזכירין דברי היחיד בין המרוכים לבטלן" (עדיות פ"א מ"ו). אבל, נוסף לזה שבדרושי חסידות (פנימיות התורה) אין זה רגיל כלל - הרי נקודת החילוק דשני הפירושים הוא, דלפירוש הפלוסופים, ענינו של הראשון הוא בכדי לתת חיזוק בהבא אחריו, ולפירוש אדה"ז המעלה הוא בהראשון עצמו. ונמצא, שממאמר זה גופא נשמסיק כפירוש השני שהמעלה היא בהראשון עצמו, מוכח, שהכוונה בזה שמביא פירוש הראשון (פירוש הפלוסופים) הוא לא בכדי (לבטלו ו)לחזק הפירוש שלאחריו, אלא מצד הענין והעילוי שבפירוש זה עצמו. 5) וראה גם לקו"ת פרשתנו (כ, א) ובכ"מ, דפירוש "אשה מזרעת תחלה" הוא שהאתערותא דלתתא היא לפני האתערותא דלעילא. 6) לקו"ת שה"ש כג, ד ואל"ך. 7) ראה גם לקו"ת פרשתנו כ, ב.

שבת פרשת תזריע, ראש-חודש ניסן, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 על ההבדל בין 'אתערותא דלעילא' ו'אתערותא דלתתא' והמעלה שבכל אחד
2 מהם, כפי שהם ברוחניות, בעבודת ה', **מְשַׁתְּלָשְׁלִים** יורדים ובאים למטה
3 **שְׁנֵי הַפִּירוּשִׁים בְּ"אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיֵּלְדָה זָכָר" כִּפְשׁוּטוֹ.**
4 **דְּהַפִּירוּשׁ שְׁלִידַת הַזָּכָר הוּא מְזַרַע הָאִישׁ דְּעֵלְאָה גְבַר',**
5 **מְשַׁתְּלָשְׁלִים מֵהַמְעֵלָה**
6 **שְׁבִאתְעֵרוּתָא-דְּלַעִילָא**⁸ שבה
7 ועל ידה נמשך אור נעלה יותר.
8 **וְהַפִּירוּשׁ שְׁלִידַת הַזָּכָר הוּא**
9 **מְזַרַע הָאִשָּׁה, מְשַׁתְּלָשְׁלִים**
10 **מֵהַמְעֵלָה שְׁבִאתְעֵרוּתָא-**
11 **דְּלַתְמָא** שבה ועל ידה נמשך אור
12 פנימי. **וְלָכֵן מְבִיא** אדמו"ר חזקן
13 במאמר הנזכר ב'לקוטי תורה' **גַּם**
14 **הַפִּירוּשׁ שְׁלִידַת הַזָּכָר הוּא**
15 **מְזַרַע הָאִישׁ (אִף שֶׁבְּגַשְׁמִיּוּת,**
16 **פִּירוּשׁ זֶה הוּא דְּלֹא**
17 **בְּהַמְסַקְנָא,** כפי שמובא (לעיל),
18 **בְּכַדִּי לְרַמְזוּ שֵׁשׁ גַּם מַעֲלָה**
19 **בְּאַתְעֵרוּתָא-דְּלַעִילָא** אף על פי
20 שאין זו התעוררות מצד האדם עצמו.
21 **(ב) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, דְּפָרְשַׁת תִּזְרִיעַ קוֹרְאִין (בְּכַמָּה**
22 **תִּזְרִיעַ קוֹרְאִין) (בְּכַמָּה שָׁנִים)**
23 **בְּחֹדֶשׁ נִיסָן⁹,** כמו בשנת אמירת
24 המאמר, תשכ"ה, וכן בשנה זו, תשע"ו,
25 שפרשת תזריע היא בשבת פרשת
26 החודש, בראש חודש ניסן **שְׁעֵנִינּוּ**
27 **הוּא אַתְעֵרוּתָא-דְּלַעִילָא¹⁰,**
28 כמבואר בחסידות שחודש תשרי, הבא
29 בהמשך לעבודת התשובה של חודש
30 אלול, עבודת ה' היא בעיקר
31 ב'אתערותא דלתתא' מצד האדם, ואילו
32 בחודש ניסן, החודש של יציאת מצרים
33 שהיתה התגלות מלמעלה ("נגלה
34 עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש
35 ברוך הוא וגאלם"), עבודת ה' היא
36 בעיקר ב'אתערותא דלתתא' **וְלָכֵן**
37 **מְבִיא** אדמו"ר חזקן במאמר
38 **פִּירוּשׁ זֶה (שְׁלִידַת הַזָּכָר הוּא**
39 **מְזַרַע הָאִישׁ, 'עֵלְאָה גְבַר') לְפָנֵי**
40 **הַפִּירוּשׁ שְׁלִידַת הַזָּכָר הוּא מְזַרַע הָאִשָּׁה (תחתא גבר), כִּי**

בְּחֹדֶשׁ נִיסָן, הַהֲדָגָשָׁה הִיא בְּמַעֲלָה שְׁבִאתְעֵרוּתָא-דְּלַעִילָא
הַהֲמַשְׁכָּה וְהַשְּׁפָעָה מִלְּמַעְלָה. וְזֶה שְׁהַמְסַקְנָא בהמשך דברי אדמו"ר
חֲזָקָן בְּמֵאמְרוֹ הִיא שְׁלִידַת הַזָּכָר הִיא מְזַרַע הָאִשָּׁה, אין הכוונה
לְשַׁלּוֹל אֶת עֵצֶם הָעֵנִין שֶׁל הַדְּגִשׁ הַמַּעֲלָה וְהִיתְרוֹן שֶׁל 'אַתְעֵרוּתָא דְּלַעִילָא'
לְעוֹמֵת 'אַתְעֵרוּתָא דְּלַתְתָּא' אֲלֹא כִּי
לְאַחֲרֵי מִתֵּן תּוֹרָה לאחר שניתנה
הַתּוֹרָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִתְּנָה לָהֶם
הַשְּׁלִיחוֹת לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה וְלִקְיִים אֶת
הַמִּצְוֹת, גַּם בְּחֹדֶשׁ נִיסָן
שֶׁבְּחַתּוּלָה, בְּיִצִּיאַת מִצְרַיִם, בּוּ בָּאָה
לְיַדִּי בִּיטוּי הַמַּעֲלָה הַמִּיּוּחֶדֶת שֶׁל
'אַתְעֵרוּתָא דְּלַעִילָא' הַהֲדָגָשָׁה מצד
הַעֲבוּדָה הַמוֹטְלָת עַל הָאָדָם הִיא
בְּמַעֲלַת עֲבוּדַת הָאָדָם
(אַתְעֵרוּתָא-דְּלַתְמָא). וְכַמּוֹכֵן
גַּם מֵהַמְאָמָר דְּבוֹרֵ-הַמִּתְחִיל
הַפּוֹתָח בְּפִסּוֹק הַ"חֹדֶשׁ" הוּא לָכֵן
רֹאשׁ חֹדֶשׁ (הַפּוֹסֵק הַמְדַבֵּר עַל מַעֲלַת
חֹדֶשׁ נִיסָן) שֶׁל אַדְמו"ר
(מְהוֹרֵשׁ"ב) נִשְׁמַתוּ-עֵדֶן¹¹
בְּעַל הַהִילּוּלָא דְּב' נִיסָן,
שֶׁנִּסְתַּלַּק בְּיוֹם ב' נִיסָן (בִּשְׁנַת תר"פ)
שְׁמִדְיָק שָׁם (בְּתַחֲלַת
הַמְאָמָר¹²) "לְמָה צְרִיכִים
עֲבוּדָה בְּכַח עֲצָמוֹ בכוחות הנפש
שֶׁל הָאָדָם עֲצָמוֹ דִּיקָא, וְמָה
הַמְעֵלָה וְהִיתְרוֹן בְּזָה שהאדם
עוֹבֵד אֶת ה' מִצַּד עֲצָמוֹ, וְהִילָא
הָאֶהְבָּה וַיִּרְאָה שיש לאדם אל ה'
הַבָּאִים מִלְּמַעְלָה בכוח הארה
וְהַתְּגוּלוֹת אֲלִיקוּת שְׂיֹרֶדֶת אֶל הָאָדָם
מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה הֵם גְּבוּהִים
הַרְבֵּה יוֹתֵר מהאבהה והיראה
שֶׁהָאָדָם מְסוּגָל לְהִגִּיעַ אֵלֵיהֶם בְּכּוּחוֹת
עֲצָמוֹ, דְּזֶה שְׁמִדְיָק הרבי הרש"ב
בְּמֵאמְרוֹ וְשׂוֹאֵל (מְהִי הַמְעֵלָה
בְּעֲבוּדָה בְּכַח עֲצָמוֹ), אִף
שְׁבְּכַמָּה וְכַמָּה דְּרוּשִׁים מֵאִמְרֵי
חִסְדוֹת מְבָאָר (פְּנִזְכָּר לְעִיל)
הַמְעֵלָה שְׁבִאתְעֵרוּתָא-דְּלַתְמָא (עֲבוּדָה בְּכַח
עֲצָמוֹ) וְאֵם כֵּן

ושם, דוהו הטעם על זה שאשה מזרעת תחלה יולדת זכר, כי ההמשכה שע"י קדימת האתעדל"ת היא מפנימיות האור.
 (8) אלא שגם לפירוש זה, עיקר המעלה דאתערותא דלעילא היא כשהיא באה לאחרי קדימת אתעדל"ת, כדלקמן סעיף ד.
 (9) וגם בהשנים ששבת פ' תזריע הוא בחודש אייר - הקריאה דהתחלת הסדרה במנחת שבת, וכן הלימוד בשיעורים דחת"ת,
 הוא בחודש ניסן (בכמה שנים). (10) נסמן ב'לקו"ש ח"י"ז ע' 148 הערה 5. (11) דשנת תרס"ו. (12) המשך תרס"ו ריש ע' קנז.

ביאור בדרך אפסר

ביאור בדרך אפסר

1 לכאורה לא מובן מהי התמיהה על כך, יש לומר, כי במאמר
 2 דבור-המתחיל "החדש" העוסק בביאור ענינו של חודש ניסן
 3 מודגשת המעלה שבאתערותא-דלעילא, כמובא לעיל שברוך
 4 כלל מבואר בחסידות ענינו של חודש ניסן כזמן שבו מודגשת המעלה של
 5 'אתערותא דלעילא' (כפי שהיה בעת
 6 יציאת מצרים) ולכן יש מקום 1 עצמו), יש לומר, כי במאמר דבור-המתחיל
 7 לשאלה מהי המעלה 2 "החדש" מודגשת המעלה שבאתערותא-
 8 בעבודה של האדם בכוח עצמו. 3 דלעילא, ולכן יש מקום לשאלה מהי המעלה
 9 אבל מזה שענין זה (מהי 4 בעבודה. אבל מזה שענין זה (מהי המעלה
 10 המעלה בעבודה) הוא רק 5 בעבודה) הוא רק שאלה (מהי המעלה
 11 שאלה ואף שהדבר דרוש ביאור אין 6 בעבודה) הוא רק שאלה (מהי המעלה
 12 הכוונה לשלול את עצם הקביעה שאכן 7 בעבודה בכוח עצמו, 'אתערותא
 13 לעבודה יש מעלה ויתרון על עבודה 8 דלתתא' כחוצאה מגילוי מלמעלה, 'אתערותא
 14 דלעילא', מובן, שגם בחדש 9 (אתערותא-דלתתא) לגבי האהבה ויראה הפאים
 15 מלמעלה (אתערותא-דלעילא). ויתרה מזו, 10 מלמעלה (אתערותא-דלעילא). ויתרה מזו,
 16 ניסן (הזמן השייך למאמר דבור- 11 דענין זה (המעלה שבאתערותא-דלתתא) הוא
 17 המתחיל "החדש"), שבו 12 עקר המעלה, שלכן, המסקנא (ב'לקוטי תורה')
 18 מודגשת מעלת ההמשכה 13 היא שלידת הזכר היא מזרע האשה, המעלה
 19 ההתגלות האלקית הבאה 14 שבאתערותא-דלתתא.
 20 מלמעלה, המסקנא היא שיש 15 (ג) מעלה בעבודה ככח
 21 האדם עצמו (אתערותא- 16 דלתתא) לגבי האהבה ויראה
 22 הפאים ונמשכים מלמעלה 17 שההמשכה היא ממקום שאין אתערותא-
 23 (אתערותא-דלעילא). ויתרה 18 דלתתא מגעת לשם, וההמשכה היא מצד "כפי
 24 מזו, דענין זה (המעלה 19 חפץ חסד הוא"14. ועל-פי הידוע15 בענין "במי
 25 שבאתערותא-דלתתא) הוא 20 נמלך בנשמותיהן של צדיקים"16 ("ועמך כלם
 26 עקר המעלה אפילו בחודש ניסן, 21 צדיקים"17), דזה שנתעורר בפניו להיות "חפץ
 27 שלכן, המסקנא (ב'לקוטי 22 חסד" הוא מצד זה שעלה במחשבה (מחשבה
 28 תורה') היא שלידת הזכר 23 עצמית, שלמעלה מהגלוי "ד'חפץ חסד")
 29 היא מזרע האשה, המעלה 24 שעתידין ישראל לקים תורה ומצות ולעשות
 30 שבאתערותא-דלתתא ולכן, 25 דירה לו יתברך בתחתונים, לעשות את העולמות
 31 בגלל שגם בחודש ניסן, יש לשים דגש 26 דעבודתם של ישראל הוא למעלה יותר גם
 32 על 'אתערותא דלתתא', גם במאמר 27 מהענין ד'חפץ חסד". ועל-ידי שהגלוי ד'חפץ
 33 הנוכח של אדמו"ר הזקן המסקנה היא 28 חסד" נתעורר ונמשך על-ידי עבודת האדם,
 34 שלידת הזכר היא מזרע האשה (תתאה 29 מתוסף בו עליו נעלה יותר (מפמו שהוא מצד
 35 גבר), להורות על המעלה והיתרון של 30 עבודת האדם, 'אתערותא דלתתא'.
 36 עבודת האדם, 'אתערותא דלתתא'. 31 והולך ומבאר את מעלתה של
 37 'אתערותא דלתתא' שהיא חשובה כל כך שמדגישים אותה גם בחודש ניסן
 38 שבכללות הוא זמן של 'אתערותא דלעילא'.
 39 (ג) והענין הוא, דהנה המעלה שבאתערותא-דלעילא

13) לשון הכתוב - מיכה ז, יח. 14) לקו"ת שה"ש שם. 15) ראה בארוכה ד"ה זה היום ה'תשמ"ב ס"הו (תורת מנחם - ספר המאמרים תשרי ע' מד ואילך), ובהמצויין שם. 16) ב"ר פ"ח, ז. רות רבא פ"ב א (ג). 17) ישעי' ס, כא.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 יוֹתֵר (מִכְמוֹ שֶׁהוּא הַעֲנִין שֶׁל "חֲפֵץ חֶסֶד" מִצַּד עֲצָמוֹ, מִצַּד
- 2 לְמַעַלָּה), שְׁנִמְשָׁךְ בּוֹ מִה'מְחַשְׁבָּה עֲצָמִית שְׁלֹמְעֵלָה מִגְלוֹי
- 3 וּזוֹ הַמַּעֲלָה שְׂבָאָה עַל יְדֵי הַהִתְעוֹרְרוֹת הַיָּא כְּתוּצָאָה מֵעֲבוֹדַת הָאֵדָם, הַתְּגַלּוֹת
- 4 מֵה'עֲצֵם' שֶׁמִּצַּד עֲצָמוֹ הוּא לְמַעַל מִלְּבוֹא לִידֵי גִילּוֹי.
- 5 וְעַל-פִּיזָה יֵשׁ לְבָאָר, דְּזָה
- 6 שְׂבָחֲדֵשׁ נִסָּן (שְׁעֲנִינוּ הוּא
- 7 הַמְשָׁכָה וְגִילּוֹי אֲלִקוֹת מְלִמְעֵלָה
- 8 'אֲתַעְרוֹתָ דְלַעֲלִיא') וְאֵם כֵּן הִיָּה
- 9 מִקּוּם לְהַדְגִישׁ אֶת מַעֲלַת הַהִתְעוֹרְרוֹת
- 10 וְהַמְשַׁכָּה מִלְּמַעַלָּה קוֹרְאִין
- 11 "אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר"
- 12 (הַהֲדָגְשָׁה בְּמַעֲלַת אֲתַעְרוֹתָ-דְלַתְתָּא) הוּא, כִּי
- 13 דְלַתְתָּא) הוּא, כִּי עֵקֶר הָעֵילּוֹי
- 14 בְּהַמְשָׁכָה מְלִמְעֵלָה (וְהַגְלוֹי
- 15 "ד' חֲפֵץ חֶסֶד") שֶׁמִּצַּד עֲצָמָה
- 16 אֵינָה תְלוּיָה בְּעֲבוֹדַת הָאֵדָם הוּא
- 17 כְּשֶׁהִיא הַהִתְעוֹרְרוֹת מִלְּמַעַלָּה עֲצָמָה
- 18 נִמְשָׁכַת עַל-יְדֵי עֲבוּדָה שֶׁל
- 19 הָאֵדָם ב'אֲתַעְרוֹתָ דְלַתְתָּא', כִּמְבוֹאָר
- 20 לְעֵיל לְגַבֵּי שׁוֹרֵשׁ וְעֵיקֶר הַרְצוֹן לְבִרְיַת
- 21 הָעוֹלָם.
- 22 (ד) וְהִנֵּה עֲנִין זֶה (ש"אֲשֶׁה
- 23 מִזְרַעַת תְּחִלָּה יוֹלְדֵת זָכָר"
- 24 מוֹרָה עַל הַמַּעַלָּה
- 25 שְׂבָחֲדֵשׁ עֲרוֹתָ-דְלַתְתָּא) הוּא
- 26 גַּם לְפִי הַפִּירוּשׁ שְׁלִידַת הַזָּכָר
- 27 הִיא מִטְּפַת הָאִישׁ הַבָּאָה
- 28 בְּאֲחֻרְוֹנָה, ד'עֲלָאָה גְּבֵר' וְזֹאת
- 29 לְמַרּוֹת שֶׁלְכַאוּרָה פִירוּשׁ זֶה מְדַגִּישׁ אֶת
- 30 מַעֲלַת הָעֵילּוֹן, הַמְּשַׁפֵּיעַ, וְלֹא אֶת מַעֲלַת
- 31 הַתְּחַתּוֹן. אֲלֹא שְׁלִפִירוּשׁ זֶה,
- 32 הַמַּעַלָּה בְּאֲתַעְרוֹתָ-דְלַתְתָּא
- 33 (זֶרַע הָאֲשֶׁה) הִיא אֲכֵן לֹא מַעֲלָה
- 34 וְיִתְרוֹן שֶׁל 'אֲתַעְרוֹתָ דְלַתְתָּא' מִצַּד
- 35 עֲצָמָה, אֲלֹא מַעֲלַת כִּיּוֹן שְׂהִיא
- 36 סִבָּה טַעַם וְגוֹרָם לְכֵן
- 37 שְׂהֲאֲתַעְרוֹתָ-דְלַעֲלִיא
- 38 הַנִּמְשָׁכַת עַל-יְדֵי תְהִיָּה
- 39 מִבְּחִינָה נְעִלִית יוֹתֵר¹⁸
- 40 ('עֲלָאָה גְּבֵר'), וְלְפִי הַפִּירוּשׁ
- 41 שְׁלִידַת הַזָּכָר הִיא מִזְרַע הָאֲשֶׁה, הַמַּעַלָּה שְׂבָחֲדֵשׁ עֲרוֹתָ-

דְלַתְתָּא הִיא (גַּם) מִצַּד-עֲצָמָה וְלֹא רַק בְּתוֹר גּוֹרָם שֶׁעַל יְדֵי

ה'אֲתַעְרוֹתָ דְלַעֲלִיא' נְעִלִית יוֹתֵר.

וְעַל-פִּיזָה יֵשׁ לְזוֹמֵר הַרְמוֹז בְּסִדְרֵי דְשְׁנֵי הַפִּירוּשִׁים כִּמְאֹמֵר

שֶׁל רַבְּנֵי הוֹקֵן ב'לְקוּטֵי תוֹרָה', דְּזָה שְׂמִקְדֵּיִם הַפִּירוּשׁ שְׁלִידַת הַזָּכָר

הִיא מִזְרַע הָאִישׁ, הַפִּירוּשׁ שְׁבוֹ

לֹא מוֹדַגֵּשׁת בְּעֵיקֶר מַעֲלַת ה'אֲתַעְרוֹתָ

דְלַתְתָּא' מִצַּד עֲצָמָה אֲף

שְׂהַמְסַקְנָא הִיא שְׂהִיא לִידַת

הוֹכֵר מִזְרַע הָאֲשֶׁה, כִּי בְתַחֲלַת

הַעֲבוּדָה, כְּשֶׁהָאֵדָם נִמְצָא בְּשִׁלְבִים

הַרְאֻשׁוּנִים שֶׁל עֲבוֹדַת ה', מַעֲלַת

ה'אֲתַעְרוֹתָ-דְלַתְתָּא הִיא

שְׂהֲאֲתַעְרוֹתָ-דְלַעֲלִיא

הַנִּמְשָׁכַת עַל-יְדֵי כְּתוּצָאָה מִמְּנָה

הִיא נְעִלִית יוֹתֵר, וְעַל-יְדֵיזָה

מִתְגַּלִּית אַחֲרֵי-כֵן הַמַּעַלָּה

שְׂבָחֲדֵשׁ עֲרוֹתָ-דְלַתְתָּא גּוֹפָא

עֲצָמָה. כְּלוֹמֵר, הַמַּעֲלָה שֶׁב'אֲתַעְרוֹתָ

דְלַתְתָּא' עֲצָמָה מִבְּטָאָת וּמְדִיגִישָׁה יוֹתֵר

אֶת הַיִּתְרוֹן שְׂבָה, וְלִכֵּן הִיא הַמְּסַקְנָה

כִּמְאֹמֵר, וּמְכַל־מְקוּם עֲנִין זֶה נּוֹכֵר

בְּפִירוּשׁ הַשְּׁנִי וְלֹא בְּפִירוּשׁ הַרְאֻשׁוֹן כִּי

סִדְרֵי הַדְּבָרִים בְּעֲבוֹדַת הָאֵדָם הוּא כֵּן

שְׂבַחְתִּילָה נִיכְרַת מַעֲלַתָּה שֶׁל

ה'אֲתַעְרוֹתָ דְלַתְתָּא' כְּסִיבָה וְגוֹרָם

ל'אֲתַעְרוֹתָ דְלַעֲלִיא', וְרַק בְּשִׁלְבֵי

מֵאוּחֵר יוֹתֵר בָּאָה לִידֵי בִיטוּי וְגִילּוֹי

הַמַּעֲלָה שֶׁל 'אֲתַעְרוֹתָ דְלַתְתָּא'

עֲצָמָה.

וְיִוָּבֵן זֶה עַל-פִּי הַמְּבָאָר

ב'לְקוּטֵי תוֹרָה'¹⁹ שִׁישׁ

בְּחִינָה מְדִיגָה שְׁלִישִׁית

בְּאֲתַעְרוֹתָ-דְלַעֲלִיא, שְׂהִיא

בְּדֶרֶךְ מִתְּנָה כְּלוֹמֵר, יֵשׁ 'אֲתַעְרוֹתָ

דְלַעֲלִיא' שְׁנִמְשָׁכַת כְּתוּצָאָה

מ'אֲתַעְרוֹתָ דְלַתְתָּא', יֵשׁ 'אֲתַעְרוֹתָ

דְלַעֲלִיא' נְעִלִית יוֹתֵר שֶׁלֹּא נִמְשָׁכַת עַל

יְדֵי עֲבוֹדַת הָאֵדָם אֲבָל מִטְּרַתָּה וְכוּנְתָּה

הִיא לְגוֹרָם ל'אֲתַעְרוֹתָ דְלַתְתָּא', וְיֵשׁ

דְרָגָה שְׁלִישִׁית בְּחִינַת 'מִתְּנָה' הַנִּמְשָׁכַת

אֲתַעְרוֹתָ-דְלַעֲלִיא זֶה נִמְשָׁכַת

מִמְקוֹר פְּנִימִי וְנַעֲלָה בְּיוֹתֵר. שְׂגַם

(18) ולכאורה יש לומר שהוא ע"ד המבואר בלקו"ת פרשתנו ד"ה שוש תשיש, שהולדת האהבה שבבחינת "זכר" (אהבה רבה) באה בפועל מהאתערותא דלעילא, אלא שזה שהאתערותא דלעילא נמשכת מפנימיות האור (שלכן נולד ממנה אהבה רבה) הוא מפני שבאה ע"י קדימת האתערותא דלתתא. (19) שה"ש שם (כד, א).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ממקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל ואין בכוחה
 2 של 'אתערותא דלתתא' לפעול ולהמשיך אותה, אלא שבכדי שיהיה
 3 הגלוי של אתערותא דלעילא זו, הנעלית ביותר, צריך להיות
 4 תחלה השלמות דמעשה התחתונים, שהאדם יעשה את תלוי בו
 5 לעורר את האתערותא דלתתא
 6 והאתערותא דלעילא
 7 שנמשכת על-ידה.
 8 וצריך להבין, הרי הפונה
 9 המטרה והתכלית של בריאת העולם
 10 דנתאנה הקדוש-ברוך הוא
 11 להיות לו יתברך דינה
 12 בתחתונים²⁰ כאמור לעיל, היינו
 13 שהאדם יעשה את העולם הזה התחתון
 14 למקום ראוי לגילוי והשראת השכינה
 15 היא שעשית הדירה תהיה
 16 על-ידי עבודת האדם והמטרה
 17 הזו אינה נשלמת על ידי גילוי אלקות
 18 מלמעלה, דמזה מוכן, שגם
 19 גילויים של אלקות הכי נעלים
 20 ממקור הכי נעלה, גם האור האלקי
 21 שלמעלה מהשיכות לנבראים
 22 (שאין בכח האתערותא-
 23 דלתתא להגיע לשם כי עבודת
 24 האדם, גם העבודה באופן נעלה, היא
 25 מוגבלת), ועד לגלוי
 26 העצמות²¹ התגלות עצמותו
 27 ומהותו של הקדוש ברוך הוא בעצמו,
 28 נמשכים הם ויורדים ובאים
 29 מלמעלה למטה על-ידי עבודת
 30 האדם²², ואין זה מתאים עם
 31 המבוא לעיל מ'לקויטי תורה'
 32 שעל-ידי העבודה של האדם
 33 נמשך רק מבחינה
 34 שאתערותא דלתתא מגעת
 35 לשם, והמשכת הבחינות
 36 שלמעלה מזה - היא בדרך
 37 מתנה מלמעלה ואינה תלויה
 38 בעבודת האדם.
 39 ויש לומר הבאור בזה, דזה

שאתערותא דלתתא מגעת רק באור השיך לעולמות,
 ולמעלה מזה אין האדם המוגבל יכול 'לגעת' הוא מצד ענין הנבראים
 [אתערותא דלתתא כמו שהוא בבחינת 'תתא' תחתון, הנבדל
 מ'עילא' עליון, כלומר כפי שהדברים הם מצד הנבראים אכן יש הבדל בין
 'תחתון' ל'עליון' ויש הגבלה עד היכן
 מגעת 'אתערותא דלתתא'. אכל
 מצד פח העצמות שישנו
 בעבודתם של ישראל היינו
 שבתוך עבודת האדם עצמה, למרות
 שמצד עצמה, מצד המהות שלה
 והגדרים שלה, היא מוגבלת, יש בה
 את כוח העצמות [ויכמו שנתבאר
 לעיל (סעיף ג) בענין "במי
 נמלך הקדוש-ברוך-הוא על בריאת
 העולם בנשמותיהן של
 צדיקים", ששרש העבודה
 דישראל הוא ב'מחשבה
 העצמית' שבעצמותו יתברך,
 שלמעלה מכל הגילויים, גם
 מהגילויים הכי נעלים ואם כן
 יש בה כוח שלמעלה מכל מדידה
 והגבלה], ומצד כוח העצמות אין
 שיך לחלק בין 'תתא'
 ל'עילא', כי לגבי העצמות אין כל
 תפיסת מקום לגדרים של 'תחתון'
 רעליון דישראל וקודשא-
 ברין הוא כולא חד וכיון שבני
 ישראל והקדוש ברוך הוא הכול אחד,
 מציאות אחת, גם אצל בני ישראל ישנו
 מכוח העצמות שלמעלה מהגדרים
 ומצד זה יש להם את הכוח להמשיך
 אור נעלה יותר מהאור שה'אתערותא
 דלתתא' מגעת לשם, ועד להמשכת
 העצמות. אלא שגילוי ענין זה
 (השרש דעבודת ישראל כמו
 שהוא ב'מחשבה העצמית')
 וההמשכה שלו על האדם ובעולם
 הוא דוקא לאחרי שנשלם
 שהגיע לשלמותו כל השיך

20 ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. 21 שהרי ענין ה"דירה בתחתונים" הוא דירה לעצמותו (המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ - נסמן בתורת מנחם - ספר המאמרים שבת ע' שח). 22 וכמוכן גם המבואר בתניא רפ"ז, שהגילויים דלעתיד תלויים "במעשינו ועבודתינו.. כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה, כי בעשייתה ממשך כו", היינו, שהעשי' היא לא הקדמה וסיבה להמשכה הבאה מצד למעלה, אלא שהעשי' היא הממשכת.

שבת פרשת תזריע, ראש-חודש ניסן, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפסור

ביאור בדרך אפסור

1 לעבודת האדם, היינו העבודה עצמה (אתערוותא-דלתתא)
2 וההמשכה מלמעלה (אתערוותא-דלעילא) שבאה על-ידי
3 ולאחר שהאדם עשה את התלוי בו בשלמות, בא השלב שבו בא לידי גילוי
4 כוח ה'עצמות' שנמצא בעבודת האדם. ולכן, תחלת ההמשכה
5 הבאה על-ידי העבודה (לפני
6 שנתגלה פת העצמות שבה)
7 עבודת האדם בשלב הראשון שלה
8 היא רק מהאור האלוקי המוגבל
9 והמצומצם השייך לעולמות,
10 מקום שאתערוותא-דלתתא
11 מוגבלת, כפי כוח האדם מצד עצמו,
12 מגעת לשם, אבל לאחר
13 השלמות דהעבודה (הן
14 דהעבודה עצמה, והן
15 דההמשכה מלמעלה שכל-
16 ידה שלמות בסיבה ושלמות
17 בתוצאה), שאז מתגלה
18 ה'פנימיות' שלה, העומק
19 והפנימיות הנמצאים בתוך עבודת
20 האדם שהיא ה'נחת רוח'
21 והתענוג שלמעלה באלקות
22 שבעבודת ישראל, כמאמר
23 חכמינו ז"ל לגבי לשון הכתוב האמור
24 בקרבנות, "ריח ניחוח", והענין נכון
25 לגבי כל התורה המצוות, "נחת רוח
26 לפני שאמרתי ונעשה
27 רצוני"²³, ד'נחת רוח'
28 ותענוג זה (ש'נעשה רצוני'
29 של הקדוש ברוך הוא בעצמו, על-
30 ידי ישראל) הוא בעצמותו
31 ותברך ("נחת רוח לפני")²⁴
32 ולא רק בדרגות יותר נמוכות באלקות,
33 על-ידי העבודה נמשך על
34 העבודה בתורה ומצוות גם האור
35 שלמעלה משיכות
36 לעולמות²⁵, ועד להמשכת
37 העצמות כמבואר לעיל.
38 ה) ועל-פיה יש לבאר
39 הסדר דשני הפירושים
40 ב'אשה מזרעת תחלה יולדת
41 זכר" במאמר הנזכר ב'לקוטי תורה',

42 שבתחלה בשלב הראשון של עבודת ה' (לפני שנתגלה
43 ה'פנימיות' דעבודת ישראל והקשר שלה עם ה'עצמות'),
44 העבודה ד'כנסת ישראל' וההמשכה מלמעלה שנמשכת על
45 ידי עבודה זו הם שני דברים נפרדים, והיחס ביניהם הוא יחס של סיבה
46 ותוצאה, ובמילא ההמשכה
47 שבאה על-ידיה היא מהאור
48 השייך לעולמות
49 (שהאתערוותא-דלתתא מגעת
50 לשם), והמעלה בהעבודה
51 ד'ישראל אז בשלב מוקדם זה
52 היא שהעבודה היא סבה
53 שהאתערוותא-דלעילא
54 הנמשכת על-ידיה תהיה
55 מפנימיות האור ולא רק
56 מהחיצוניות והמקיף - פירוש
57 הראשון: שזרע האשה
58 התחתון המקבל היא סבה
59 להתגברות זרע האיש העליון
60 המשפיע ('עלאה גבר'), ועל-
61 ידיה מתגלה הפנימיות
62 דעבודת ישראל, פת העצמות
63 שבה (מצד זה ש'ישראל
64 וקודשא-ברוך-הוא כולא חד
65 כמבואר לעיל), וכל ההמשכות
66 הן על-ידי העבודה גופא
67 עצמה (ולא שהעבודה היא רק
68 סבה להמשכה) - פירוש
69 השני: שלידת הזכר היא
70 מזרע האשה, ומעלת
71 ההמשכה מלמעלה (לידת
72 הזכר) היא לא רק המשכת
73 הפנימיות של האור השייך
74 לעולמות שגם הפנימיות שלו היא

1 שונשלם כל השייך לעבודת האדם, העבודה
2 עצמה (אתערוותא-דלתתא) וההמשכה מלמעלה
3 (אתערוותא-דלעילא) שבאה על-ידיה. ולכן,
4 תחלת ההמשכה הבאה על-ידי העבודה (לפני
5 שנתגלה פת העצמות שבה) היא רק מהאור
6 השייך לעולמות, מקום שאתערוותא-דלתתא
7 מגעת לשם, אבל לאחר השלמות דהעבודה
8 (הן דהעבודה עצמה, והן דההמשכה מלמעלה
9 שכל-ידיה), שאז מתגלה ה'פנימיות' שלה,
10 ה'נחת רוח' והתענוג שלמעלה שבעבודת
11 ישראל, "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה
12 רצוני"²³, ד'נחת רוח' ותענוג זה (ש'נעשה
13 רצוני', על-ידי ישראל) הוא בעצמותו ותברך
14 ("נחת רוח לפני")²⁴, על-ידי העבודה נמשך גם
15 האור שלמעלה משיכות לעולמות²⁵, ועד
16 להמשכת העצמות.

(23) תו"כ (הובא בפירש"י) עה"פ ויקרא א, ט. ספרי (הובא בפירש"י) עה"פ פינחס כח, ח. (24) ראה גם ד"ה זה היום שבערה 15. 25) להעיר מהמבואר בהמשך תרס"ו ע' קלא, ובסה"מ ה'תש"ה ע' 53, דהטעם על זה שהמשכת האור

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 ענין של גילוי ויש לו הגבלה. אלא גם) המִשְׁכַּת האור שְׁלֹמֶעֱלָה
 2 מְשִׁיכֹת לְעוֹלָמוֹת, וְעַד לְהַמְשִׁכַת הַעֲצָמוֹת שלמעלה מכל
 3 הגדרים של 'מעלה' רמטה, כמבואר לעיל.
 4 (ו) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵהּ זֶה עִם יוֹם הַשְּׁנַי בְּנִיִּסָן שלמחרת שבת זו, דלפי
 5 הַדְּעָה²⁶ שְׁבִנְיִסָן נִבְרָא
 6 הַעוֹלָם, הִינּוּ שְׁבִרְיָאֵת הָאָדָם 1 המִשְׁכַּת האור שְׁלֹמֶעֱלָה מְשִׁיכֹת לְעוֹלָמוֹת, וְעַד
 7 שנברא ביום השישי לבריאה הִיְתָה 2 לְהַמְשִׁכַת הַעֲצָמוֹת.
 8 בְּרֵאשׁ הַדָּשׁ נִיִּסָן, וּבְרֵיֵאֵת 3
 9 הַעוֹלָם הִיְתָה בְּכ"ה אָדָר²⁷, (ו) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵהּ זֶה עִם יוֹם הַשְּׁנַי בְּנִיִּסָן, דְּלִפִּי
 10 יוֹם הַשְּׁבִת הָרֵאשׁוֹן בְּבֵרֵיֵאֵת 4 הַדְּעָה²⁶ שְׁבִנְיִסָן נִבְרָא הַעוֹלָם, הִינּוּ
 11 העולם הִיָּה בְּשַׁנַּי בְּנִיִּסָן. וְעַל- 5 שְׁבִרְיָאֵת הָאָדָם הִיְתָה בְּרֵאשׁ הַדָּשׁ נִיִּסָן, וּבְרֵיֵאֵת
 12 פִּי הַיְדוּעָה²⁸ בתורת החסידות 6 הַעוֹלָם הִיְתָה בְּכ"ה אָדָר²⁷, יוֹם הַשְּׁבִת הָרֵאשׁוֹן
 13 בְּתִיּוּדָה שְׁתֵּי הַדְּעוֹת בְּזִמָן 7 הִיָּה בְּשַׁנַּי בְּנִיִּסָן. וְעַל-פִּי הַיְדוּעָה²⁸ בְּתִיּוּדָה שְׁתֵּי
 14 הַבְּרֵיֵאֵה²⁶, האם בניסן נברא 8 הַדְּעוֹת בְּזִמָן הַבְּרֵיֵאֵה²⁶, שֶׁהַבְּרֵיֵאֵה בְּפוּעַל הִיְתָה
 15 העולם או בתשרי נברא העולם שלא 9 בְּתִשְׁרֵי (כ"ה אָלוּל²⁹) וְהַמְחַשְׁבָה לְבְּרוּא אֵת
 16 תהיה מחלוקת בניהם, שֶׁהַבְּרֵיֵאֵה 10 הַעוֹלָם הִיְתָה בְּנִיִּסָן (כ"ה אָדָר), יֵשׁ לוֹמְרֵהּ,
 17 בְּפוּעַל הִיְתָה בְּתִשְׁרֵי (ולפי זה 11 שְׁבִבְרֵיֵאֵה בְּפוּעַל שֶׁהִיְתָה בְּתִשְׁרֵי, נִכְלָל גַּם
 18 תחילת הבריאה היתה ביום כ"ה 12 הַגְּלוּי ד'חֲפִץ חֶסֶד³⁰. וְזֶה שְׁבִנְיִסָן הִיְתָה
 19 אָלוּל²⁹) וְהַמְחַשְׁבָה לְבְּרוּא 13 הַמְחַשְׁבָה לְבְּרוּא, יֵשׁ לוֹמְרֵהּ דְּמַחְשְׁבָה זֹו הִיא
 20 אֵת הַעוֹלָם הִיְתָה בְּנִיִּסָן (ולפי 14 עַל-דֶּרֶךְ הַמְחַשְׁבָה ד'בְּמִי נִמְלָךְ", הַפְּנִנָה
 21 זה תחילת הענין היתה ביום כ"ה 15 וְהַתְּכִלִּית דְּהַבְּרֵיֵאֵה שְׁלֵא נִמְשְׁכָה בְּגְלוּי
 22 אָדָר), יֵשׁ לוֹמְרֵהּ, שְׁבִבְרֵיֵאֵה 16 בְּבְרֵיֵאֵה³¹. וְכִיּוֹם הַשְּׁבִת, ב' בְּנִיִּסָן, נַעֲשֶׂה
 23 בְּפוּעַל שֶׁהִיְתָה בְּתִשְׁרֵי, נִכְלָל 17 הַשְּׁלֵמוֹת דְּהַמְחַשְׁבָה. וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵהּ זֶה, גַּם עִם זֶה שְׁיוֹם ב' נִיִּסָן הוּא יוֹם
 24 גַּם הַגְּלוּי ד'חֲפִץ חֶסֶד³⁰ 18 הַהִילוּלָא שְׁלֵ אֲדָמוֹר (מְהוֹרְש"ב) נִשְׁמָתוֹ-עֲדָן, וַיּוֹם שְׁבוֹ הוֹכְתֵר כְּבוֹד-
 25 השפעה מצד הקדוש-ברוך-הוא שאינה 19 קְדוּשַׁת מוֹרֵי-וְחָמֵי אֲדָמוֹר (בְּנֹו יְחִידוֹ שְׁלֵ בְּעַל הַהִילוּלָא) בְּכַתֵּר הַנְּשִׂאֵוֹת³²,
 26 תלויה במעשי האדם. וְזֶה שְׁבִנְיִסָן 20 כִּי הַפְּנִנָה וְהַתְּכִלִּית דְּהַבְּרֵיֵאֵה הִיא שֶׁהִיָּה בְּעוֹלָם הַגְּלוּי דְּאֹר-אֵינ-סוֹף
 27 הִיְתָה הַמְחַשְׁבָה לְבְּרוּא, יֵשׁ 21 שְׁלֹמֶעֱלָה מְשִׁיכֹת לְעוֹלָמוֹת (בְּנֹזְכָר לְעִיל), דְּגְלוּי זֶה הוּא (בְּעַקֵּר) עַל-יְדֵי
 28 לוֹמְרֵהּ דְּמַחְשְׁבָה זֹו הִיא עַל- 22 הַלִּימוּד וְהַפְּצָה דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה. דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה מְצַד-עֲצָמָה הִיא לְמַעֲלָה
 29 דֶּרֶךְ הַמְחַשְׁבָה ד'בְּמִי 23 מְגְלוּי (סְתִיִם דְּאֹרֵיֵתָא), וְעַל-יְדֵי הַלִּימוּד דְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּהַבְּנָה וְהַשְּׁגָה,
 30 נִמְלָךְ", הַפְּנִנָה וְהַתְּכִלִּית 31 דְּהַבְּרֵיֵאֵה שְׁלֵא נִמְשְׁכָה בְּגְלוּי
 32 בְּבְרֵיֵאֵה³¹ וּנְמַשְׁכַת לֵאחֵר שְׁעוֹרֵת

שלמעלה מהשתלשלות (הגם שהוא בדרך מתנה מלמעלה) הוא לאחרי שלימות העבודה דוקא, הוא* כי נתינת מתנה היא דוקא כשעביד ליי נייחא לנפשי' (ראה מגילה כו, ב. גיטין נ, ב. ב"מ טז, א. ב"ב קנו, א). ויש לומר הכוונה בזה, שע"י שלימות העבודה מתגלה הנחת רוח' והתענוג העצמי שבעבודת ישראל, כנ"ל בפנים. 26) ר"ה י, סע"ב ואילך. וש"נ. 27) תוד"ה לתקופות - ר"ה ח, א. 28) ראה גם ד"ה החודש דכ"ה אדר ה'תשל"ט ס"ח (תורת מנחם - ספר המאמרים אדר ע' קח) וש"נ. 29) תוד"ה הנ"ל שם. ועוד. - נסמן בתורת מנחם - ספר המאמרים שם הערה 40. 30) להעיר גם מלקו"ת נצבים מז, ב. נח, ב. ועוד. 31) ראה גם ד"ה החודש הנ"ל שם. ובד"ה זה היום ה'תשמ"ב ס"ו (תורת מנחם - ספר המאמרים תשרי ח"א ע' מה) דמחשבה זו לא נמשכה (בגילוי) בענין דחפץ חסד. 32) להעיר מזה ש"אין מושחין מלך בן מלך א"א כ היתה שם מחלוקת" (רמב"ם הל' מלכים ספ"א), ובכך יחיד אין זה שייך.

(* בלקו"ת שה"ש שם (כד, סע"א ואילך) "אינה שורה ומתגלה אלא כשיש שלימות במעשה התחנותים", היינו, שהשלימות דמעשה התחנותים היא בכדי שהתחנות יהי' כמו כלי להשראת וגילוי האור נוע"ד קוב"ה לא שריא אלא באתר שלים (ראה זח"ג צ, ב); אבל בהמשך תרס"ו ובסה"מ ה'תש"ה שם, שהשלימות דמעשה התחנותים היא (גם) בשביל ההמשכה מלמעלה, נתינת המתנה מצד הנותן.

שבת פרשת תזריע, ראש-חודש ניסן, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַפְּצָתָהּ חוּצָה (וְעַד 'חוּצָה' בַּתְּכֵלִית כפי שהרבי מתבטא פעמים
2 רבות 'חוצה שאין חוצה הימנו'), היינו על ידי גילוי עניני פנימיות התורה
3 הן בתוך האדם, כך שיהיו מובנים ומושגים בשכל, והן 'חוצה', מַמְשִׁיכִים
4 הָאוֹר שְׁלֹמְעֵלָה מְשִׁיכֹת לְעוֹלָמוֹת, וְעַד לְעֶצֶם הָאוֹר
5 שְׁלֹמְעֵלָה מְגִלּוֹי, שִׁיְהִיָּה
6 בְּגִלּוֹי בְּעוֹלָם כֶּשֶׁם שפנימיות
7 התורה שלמעלה מגילוי באה בגילוי.
8 זְוֹהֵי הַשִּׁיכּוֹת דְּב' נִסָּן,
9 הַשְּׂבֵת הָרֵאשׁוֹן דְּמַעֲשֵׂה
10 בְּרֵאשִׁית בְּמַחְשָׁבָה (שָׁבוּ ביום
11 זֶה הֵיחָד הַשְּׁלֹמֹת
12 דְּהַמְּחָשָׁבָה בעת בריאת העולם)
13 לְבַעַל הַהִילּוּלָא וְלִבְנוֹ יְחִידוֹ
14 מְמַלָּא מְקוּמוֹ³³, כִּי עַל-יְדֵי
15 הַדְּרוּשִׁים מאמרי החסידות שֶׁל
16 בְּעַל הַהִילּוּלָא שֶׁהוּא
17 הַרְמַב"ם דְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת³⁴
18 תואר שנתן לו בשל העובדה
19 שבמאמרי החסידות שלו ענינים
20 יסודיים בתורת החסידות באים בצורה
21 מבוארת ומסוכמת היטב ובבהירות
22 כמו מביאור וסיכום הלכות התורה
23 ברמב"ם (דְּבָרִים הַמְּתַבָּאִים,
24 וְעַד שֶׁתְּהֵא סְדוּרָה בְּפִי
17 דְּ"דִירָה בְּתַחְתּוֹנִים"³⁸), בְּקָרוֹב מְמַשׁ.

33) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1293. אלא שהביאור שם הוא מצד המעלה דשבת הראשון, שענין זה הוא גם בשני בתשרי, משא"כ להביאור שבפנים. 34) לקו"ד ח"ב רצו, א. וראה ספר השיחות ה'תש"א ע' 160. 35) לשון הרמב"ם בהקדמתו לספרו. וראה בארוכה לקו"ש ח"ז ע' 209 בנוגע להמאמרים דבעל ההילולא. 36) אגה"ק דהבעש"ט הידועה - נדפסה גם בכתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ. 37) דיש לומר שזוהי המחשבה (לכרוא) שהיתה בניסן, כנ"ל בפנים. ויש לומר שזהו גם הקשר דניסן עם גאולה העתידה - "בניסן עתידין ליגאל" (ר"ה יא, א. שמו"ר פט"ו, יא) - כי אז תושלם כוונה ומחשבה זו. 38) תניא פל"ו.

המשך ביאור למס' חולין ליום חמישי עמ' א

1 לְפָהֳרֵי - איזו סיבה יש לטהר את הקישות שבפנים, כי אני סובר
2 שאין החלק שבפנים יונק מן הענפים שבחוץ, וממילא אינם כגוף
3 אחד, אֲלָא החלק הַמְּמַלָּא שבפנים נשאר בְּמִוּמָאָתוֹ, כלומר ראוי
4 לקבל טומאה, וְהַחֲלֵק הַטְּהוֹר שבחוץ נשאר בְּטָהוּרָתוֹ. ומעתה בְּעֵי
5 אֲבֵי לשיטת רבי שמעון, מֵהוּ שֶׁתַּעֲשֶׂה הקישות שבחוץ יָד לְהַבְרִיָּתָהּ
6 שבפנים. כלומר, אם יתיגע טומאה בענפים שבחוץ, אף שהם
7 עצמם אינם נטמאים מפני שנחשבים כמחוברים לארץ, האם
8 הענפים הפנימיים הנמצאים בעצין שאינו נקוב יהיו נטמאים
9 מחמתם. מסיקה הגמרא: תִּיקוּ.

10 הגמרא מביאה ספק דומה, בענין עבודה זרה. הדין הוא שעבודה
11 זרה אסורה בהנאה, וכיון שלדעת רבי שמעון להלן (קבט.) אוכל
12 שנאסר באכילה אין בו טומאת אוכלין, הרי שדבר שנעשה עבודה
13 זרה אינו מקבל טומאת אוכלין שהרי אי אפשר לאוכלו. ומסתפקת
14 הגמרא, האם נעשה יד להכניס ולהוציא טומאה לדבר אחר: אָמַר
15 רַבִּי יִרְמְיָהּ, הֲרִי אָמְרוּ שֶׁהַשְּׂתַחֲוֹה לְחֻצֵי שֶׁל דְּלַעַת שלימה, אָמְרָה
16 - אסר בהנאה את החצי שהשתחוה לו, כדן עבודה זרה. ומעתה
17 בְּעֵי רַבִּי יִרְמְיָהּ,